

MAŁOPOLSKA WYŻSZA SZKOŁA EKONOMICZNA W TARNOWIE

KARTA PROGRAMOWA

Moduł kształcenia	Ryzyko w działalności gospodarczej	
Nazwa modułu kształcenia w języku angielskim	Business risk	
Kierunek studiów	Finanse i rachunkowość	
Profil kształcenia	praktyczny	
Forma kształcenia	stacjonarne	
Poziom przedmiotu (podstawowy/specjalnościowy/ ogólnouczelniany)	specjalnościowy	kształtujący umiejętności praktyczne
Status przedmiotu (obowiązkowy/do wyboru)	obowiązkowy	
Poziom modułu kształcenia	I stopień	
Język wykładowy	polski	
Semestr realizacji modułu	VI	
Liczba punktów ECTS	3	
Liczba godzin	Forma modułu: wykład	Forma modułu: ćwiczenia
	20	20
Jednostka realizująca moduł	Katedra Zarządzania	
Moduły poprzedzające	Podstawy zarządzania, Zarządzanie jakością	

Syntetyczna charakterystyka modułu

Przedmiot poświęcony zagadnieniom szeroko rozumianego ryzyka. Ryzyko dotyczy nie tylko działalności gospodarczej, ale i każdej czynności wykonywanej przez człowieka – jest zatem wszechobecne we wszystkich dziedzinach. W związku z tym problematyka radzenia sobie z zagrożeniem, podejmowanie decyzji w sytuacji (i świadomości) ryzyka jest istotnym zagadnieniem stanowiącym przedmiot niniejszego modułu. Z ryzykiem spotykają się menadżerowie zarządzający firmami, specjaliści z branży bankowo-finansowej, specjaliści z zakresu nieruchomości, majątku trwałego i mienia, analizujący ryzyko w ujęciu majątkowym i materialnym, jak też inne podmioty działające na rynku oraz klienci, borykający się dodatkowo z ryzykiem osobowym, dotyczącym każdego człowieka (zawody obsługujące nieruchomości, pracujący w finansach i ubezpieczeniach, turystyce, medycynie, konsumenci). Stąd tematyka zarządzania ryzykiem może być poruszona na wszystkich profilach kształcenia – moduł obejmuje metody zarządzania ryzykiem (Risk Management) w różnych ujęciach, stanowiąc dobre przygotowanie (instrumentalne i analityczne) do zarządzania ryzykiem w praktyce.

Cele modułu

- Przybliżenie problematyki ryzyka i pojęć z nim związanych
- Charakterystyka czynników ryzyka i ich zmiennych
- Zapoznanie z tłem historycznym rozwoju problematyki związanej z ryzykiem
- Zapoznanie z systemowymi metodami ograniczania ryzyka w działaniach zarządczych (z punktu widzenia celów)
- Przybliżenie wybranych metod ograniczania ryzyka finansowo—inwestycyjnego (z punktu widzenia efektywności)
- Nauka metod obliczeniowych umożliwiających ograniczanie ryzyka
- Zaznajomienie z uniwersalną strukturą dokumentacji umożliwiającej praktyczne ograniczanie ryzyka w działalności gospodarczej

Opis efektów uczenia się modułu		
Symbol efektu dla modułu	Osiągnięte efekty uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
Wiedza:		
W_01	Zna definicje ryzyka (opisowe i iloczynowe) obecnego w zarządzaniu organizacją, potrafi wymienić jego zmienne oraz wpływ na procesy gospodarowania.	FiR_W02++ FiR_W03++ FiR_W09+ FiR_W12+
W_02	Zna klasyfikację ryzyka oraz przyczyny jego powstania i ewolucji w kontekście postępującego rozwoju gospodarczego	
W_03	Wyjaśnia podstawowe pojęcia z zakresu ryzyka w działalności gospodarczej i rozumie ich genezę.	
Umiejętności:		
U_01	Potrafi zdefiniować podejścia do ryzyka z punktu widzenia najważniejszych źródeł normatywnych.	FiR_U02++ FiR_U06+ FiR_U08+++
U_02	Potrafi przy pomocy odpowiednich narzędzi i metod kwantyfikować ryzyko oraz zarządzać nim.	
U_03	Analizuje i ocenia ryzyko wynikające z działalności gospodarczej, prezentuje jego skutki w odpowiedniej formie oraz potrafi wdrożyć rozwiązania minimalizujące jego wpływ.	
Kompetencje społeczne:		
K_01	Jest przygotowany do aktywnego udziału i współpracy w opracowywaniu analiz ryzyka.	FiR_K03+++ FiR_K06++ FiR_K05++
K_02	Praktycznie podchodzi do analizy ryzyka, przewidując ryzyko już podczas planowania i realizacji projektów.	
K_03	Samodzielnie potrafi zrealizować autorski proces badawczy w odniesieniu do ryzyka organizując pracę i oceniając jej efekty.	

Kryteria oceny efektów uczenia się oraz metody ich weryfikacji						
Symbol efektu (1)	na ocenę 2	na ocenę 3	na ocenę 4	na ocenę 5	na ocenę 6	Metody weryfikacji efektów (2)
W_01	Nie definiuje i nie rozumie istoty ryzyka ani jego wpływu na procesy gospodarowania	Posiada w pełni odtwórczą wiedzę nt. istoty ryzyka (pozbawioną procesu rozumienia)	Definiuje i rozumie istotę ryzyka i jego wpływ na procesy gospodarowania	Potrafi powiązać teoretyczne ujęcie ryzyka, jego istoty i wpływ na procesy gospodarowania z praktyką	Wykazuje wyraźnie pogłębioną wiedzę w temacie	EP/EU, D,
W_02	Nie zna klasyfikacji ryzyka ani przyczyn jego powstania i ewolucji w kontekście rozwoju gospodarczego	Posiada w pełni odtwórczą wiedzę nt. klasyfikacji ryzyka, jego powstania i skutków, pozbawioną procesu rozumienia	Zna specyfikę ryzyka dot. rynku i działalności gospodarczej oraz przyczyny jego ewolucji w kontekście rozwoju gospodarczego	Posiada wiedzę z analizowanego zakresu na wysokim poziomie	Wykazuje wyraźnie pogłębioną wiedzę w temacie	EP/EU, D
W_03	Nie potrafi wyjaśnić podstawowych pojęć z zakresu ryzyka w działalności gospodarczej i nie rozumie ich genezy	W sposób jedynie odwzorowujący potrafi wyjaśnić podstawowe pojęcia z zakresu ryzyka w działalności gospodarczej i w taki sam sposób rozumie ich genezę	Potrafi wyjaśnić podstawowe pojęcia z zakresu ryzyka w działalności gospodarczej i rozumie ich genezę	Płynie potrafi wyjaśnić podstawowe pojęcia z zakresu ryzyka w działalności gospodarczej i bardzo dobrze rozumie ich genezę	Twórczo i w sposób pogłębiony potrafi wyjaśnić podstawowe pojęcia z zakresu ryzyka w działalności gospodarczej i doskonale rozumie ich genezę	EP/EU, D

U_01	Nie potrafi zdefiniować podejścia do ryzyka z punktu widzenia najważniejszych źródeł normatywnych	W sposób jedynie odtwórczy potrafi zdefiniować podejścia do ryzyka z punktu widzenia najważniejszych źródeł normatywnych	Prawidłowo potrafi zdefiniować podejścia do ryzyka z punktu widzenia najważniejszych źródeł normatywnych	Analizuje i ocenia podejścia do ryzyka z punktu widzenia najważniejszych źródeł normatywnych w urozmaicony sposób, wspierając się wiedzą teoretyczną z zajęć	Twórczo ocenia podejścia do ryzyka z punktu widzenia najważniejszych źródeł normatywnych w urozmaicony sposób, wspierając się wiedzą teoretyczną z zajęć	EP/EU, D
U_02	Nie potrafi stosować narzędzi i metod kwantyfikować ryzyko ani zarządzać nim	Jedynie w ograniczonym zakresie potrafi przy pomocy odpowiednich narzędzi i metod kwantyfikować ryzyko oraz zarządzać nim	Prawidłowo, ze zrozumieniem potrafi przy pomocy odpowiednich narzędzi i metod kwantyfikować ryzyko oraz zarządzać nim	Bazując na wiedzy teoretycznej z zajęć, ze zrozumieniem potrafi przy pomocy odpowiednich narzędzi i metod kwantyfikować ryzyko oraz zarządzać nim	Twórczo i w sposób rozbudowany o własną interpretację, ze zrozumieniem potrafi przy pomocy odpowiednich narzędzi i metod kwantyfikować ryzyko oraz zarządzać nim	EP/EU, D
U_03	Nie umie analizować i oceniać, w kontekście skutków, ryzyka wynikającego z działalności gospodarczej i nie potrafi wdrożyć rozwiązań minimalizujących jego wpływ	W sposób jedynie odtwórczy umie analizować i oceniać, w kontekście skutków, ryzyka wynikającego z działalności gospodarczej i w taki sam sposób potrafi wdrożyć rozwiązania minimalizujące jego wpływ	Dobrze umie analizować i oceniać, w kontekście skutków, ryzyka wynikające z działalności gospodarczej i w taki sam sposób potrafi wdrożyć rozwiązania minimalizujące jego wpływ	Bardzo dobrze umie analizować i oceniać, w kontekście skutków, ryzyka wynikające z działalności gospodarczej i w taki sam sposób potrafi wdrożyć rozwiązania minimalizujące jego wpływ	W sposób biegły i twórczy umie analizować i oceniać, w kontekście skutków, ryzyka wynikające z działalności gospodarczej i w taki sam sposób potrafi wdrożyć rozwiązania minimalizujące jego wpływ	EP/EU, D
K_01	Nie jest przygotowany do aktywnego udziału w opracowywaniu analiz ryzyka	Jest słabo przygotowany i chętny do aktywnego udziału w opracowywaniu analiz ryzyka	Jest przygotowany do aktywnego udziału w opracowywaniu analiz ryzyka	Jest przygotowany, zainteresowany i gotowy do wniesienia własnego wkładu w opracowywaniu analiz ryzyka	Biegłe potrafi brać aktywny udział w opracowywaniu analiz ryzyka, przejawiając zdolność do twórczych modyfikacji poznanych narzędzi analizy	EP/EU, D
K_02	Nie podchodzi praktycznie do analizy ryzyka, nie jest w stanie przewidywać ryzyko już podczas planowania i realizacji projektów.	W sposób odtwórczy podchodzi do analizy ryzyka, z pomocą innych jest w stanie przewidywać ryzyko na etapie planowania i realizacji projektów.	Podchodzi praktycznie do analizy ryzyka, jest w stanie przewidywać ryzyko już podczas planowania i realizacji projektów	Dostrzega i interpretuje zależności na rynku gospodarczym oraz podchodzi praktycznie do analizy ryzyka, przewidując ryzyko już podczas planowania i realizacji projektów	W twórczy sposób interpretuje zależności rynku oraz podchodzi praktycznie do analizy ryzyka, przewidując ryzyko już podczas planowania i realizacji projektów	EP/EU, D
K_03	Nie potrafi samodzielnie zrealizować autorskiego procesu badawczego w odniesieniu do ryzyka i nie potrafi organizować pracy i oceniać jej efektów	W sposób mało samodzielny potrafi zrealizować autorski proces badawczy w odniesieniu do ryzyka, z pomocą potrafi organizować pracę i oceniać jej efekty	Prawidłowo potrafi zrealizować autorski proces badawczy w odniesieniu do ryzyka, potrafi dobrze organizować pracę i oceniać jej efekty	Bardzo dobrze potrafi zrealizować autorski proces badawczy w odniesieniu do ryzyka, bardzo dobrze organizują przebieg prac i ocenia jej efekty	Bardzo dobrze potrafi zrealizować autorski proces badawczy w odniesieniu do ryzyka, bardzo dobrze organizują przebieg prac i ocenia jej efekty	EP/EU, D

(1) wpisać symbol efektu uczenia się

(2) wpisać np.: EU – egzamin ustny; EP – egzamin pisemny; T – test; P – prezentacja; PR – projekt; ES – esej; RE – referat, D – dyskusja, itp.

Treści kształcenia modułu	
Forma modułu: wykład	Forma modułu: ćwiczenia

<ol style="list-style-type: none"> Pojęcia wprowadzające związane z ryzykiem, podział i elementy składowe Historia rozwoju problematyki dotyczącej występowania ryzyka w działalności gospodarczej skutkom. Wykorzystanie koncepcji Heurystyki w oddziaływaniu na ryzyko Wybrane, najbardziej powszechne systemowe metody zarządzania ryzykiem w kontekście realizowanych czynności zarządczych. Wybrane zagadnienia ograniczania ryzyka w aspekcie zadań finansowo-inwestycyjnych realizowanych w organizacji. Dokumentowanie oddziaływania na ryzyko w działalności gospodarczej. 	<ol style="list-style-type: none"> Identyfikacja zagrożeń i ryzyka występujących w przykładowych organizacjach z różnych branż. Identyfikacja ryzyka i zagrożeń – praktyczne wykorzystywanie metod i narzędzi z obszaru zarządzania . Ćwiczenia określonych przedsięwzięć oddziałujących na ryzyko wywodzących się z koncepcji heurystyki Obliczenia parametrów rachunkowo-finansowych przedsiębiorstwa umożliwiających szacowanie ryzyka realizowanych inwestycji. Wykonywanie ćwiczeń z zakresu ekonomiki przedsięwzięć w kontekście oddziaływania na ryzyko podczas realizacji projektów. Projektowanie dokumentacji umożliwiającej ograniczanie ryzyka w działalności gospodarczej
---	--

Literatura podstawowa	<ol style="list-style-type: none"> Jajuga K., <i>Zarządzanie ryzykiem</i>, Wydawnictwo PWN, (wybrane zagadnienia), Warszawa 2008 i nowsze Kaczmarek T., <i>Zarządzanie ryzykiem. Ujęcie interdyscyplinarne</i>, Wydawnictwo Difin; (wybrane zagadnienia), Warszawa 2010. Gąsioriewicz L., Monkiewicz J., <i>Zarządzanie ryzykiem działalności organizacji</i>, Wyd. CH Beck, Warszawa 2010.
Literatura uzupełniająca	<ol style="list-style-type: none"> Ząbek J., <i>Doradztwo organizacyjne w przykładowym modelu ewolucji przedsiębiorstw motoryzacyjnych</i>, Problemy Zarządzania, nr 3. (wybrane zagadnienia), 2013. Kleniewski A., <i>Zarządzanie ryzykiem w systemach zarządzania jakością, środowiskiem, bezpieczeństwem i higieną pracy – praktyczne rozwiązania</i>. W: T. Sikora (red.). <i>Zarządzanie Jakością Doskonalenie Organizacji</i>. Kraków: Wydawnictwo Naukowe PTTŻ, (wybrane zagadnienia), Kraków 2010.

Metody dydaktyczne

Wykłady aktywujące prowadzone w oparciu o literaturę, ilustrowane materiałem w formie prezentacji multimedialnej (rysunki, schematy, wykresy itp.); podawanie konkretnych przykładów (również poprzez prowadzenie wyliczeń) ograniczania ryzyka w produkcji, wytwarzaniu wyrobów (jako efektów zarządzania) i inwestowaniu.

Nakład czasu pracy studenta w przeliczeniu na godziny i punkty ECTS

Elementy składające się na pracę studenta	Ilość godzin	Ilość punktów ECTS	
Udział w wykładach	20		
Udział w ćwiczeniach	20		
Samodzielne studiowanie tematyki wykładów	5		
Przygotowanie się do egzaminu	10		
Przygotowanie się do zaliczenia	10		
Przygotowanie eseju/projektu	-		
Przygotowanie prezentacji	-		
Przygotowanie referatu	-		
Case study	-		
Dyskusje na temat przedstawianych metod obliczeniowych umożliwiających ograniczanie ryzyka i eliminację wad (procesów, produktów)	10		
Suma	75		3